

Avizul Comitetului European al Regiunilor — Pachetul privind extinderea 2019

(2020/C 141/05)

Raportor:	Jaroslav HLINKA (SK-PSE), primarul orașului Košice-Sud
Documente de referință:	Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Comunicarea din 2019 privind politica de extindere a UE COM(2019) 260 final; SWD(2019) 215 final; SWD(2019) 216 final; SWD(2019) 217 final; SWD(2019) 218 final; SWD(2019) 219 final; SWD(2019) 220 final

RECOMANDĂRI POLITICE

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR

Observații generale

1. ia notă cu mare interes de Comunicarea Comisiei Europene din 2019 privind politica de extindere a UE, de rapoartele sale de țară privind țările candidate Albania, Muntenegru, Macedonia de Nord, Serbia și Turcia, de raportul privind Kosovo (*), precum și de avizul paralel privind candidatura depusă de Bosnia și Herțegovina în vederea aderării la Uniunea Europeană;
2. sprijină pe deplin recunoașterea de către Comisia Europeană a faptului că extinderea este în interesul politic, de securitate și economic propriu al UE, ca investiție geostrategică în pace, stabilitate, securitate și creștere economică în întreaga Europă;
3. salută faptul că liderii UE și-au reafirmat sprijinul fără echivoc pentru perspectiva europeană a Balcanilor de Vest și că partenerii din Balcanii de Vest și-au reafirmat angajamentul față de această perspectivă, ca alegere strategică fermă, în cadrul summitului UE-Balcanii de Vest organizat la Sofia, în mai 2018;
4. salută faptul că propunerea Comisiei Europene privind Instrumentul de asistență pentru preaderare (IPA III) din Cadrul financiar multianual 2021-2027 anticipează o utilizare strategică și dinamică mai amplă a asistenței, concentrându-se asupra priorităților-cheie;
5. în acest context, îndeamnă Comisia Europeană să colaboreze în continuare cu guvernele naționale din țările candidate și potențial candidate pentru a dezvolta instrumente specifice destinate consolidării capacităților autorităților locale și regionale din Balcanii de Vest, vizând absorbția eficientă a fondurilor alocate, precum și abordarea decalajelor structurale la nivelul capacității acestora de a cofinanța și a prefinanța elaborarea și implementarea proiectelor sprijinite de UE;
6. reafirmă că reformele eficiente ale administrației publice din țările din Balcanii de Vest, inclusiv descentralizarea fiscală, sunt esențiale pentru îmbunătățirea calității guvernancei locale, pentru capacitatea autorităților locale și regionale astfel încât să dezvolte și să furnizeze servicii de calitate cu și pentru cetățeni, pentru implicarea lor în cooperarea regională și în relațiile de bună vecinătate, precum și pentru atingerea unor obiective globale și europene ambițioase privind dezvoltarea durabilă și schimbările climatice;

Observații specifice fiecărei țări

7. salută acordul istoric de la Prespa încheiat de Macedonia de Nord și Grecia în iunie 2018, care soluționează o dispută veche de 27 de ani în privința denumirii;
8. salută faptul că Consiliul a convenit să răspundă la progresele realizate de Albania și de Macedonia de Nord în domeniile stabilite în unanimitate în Concluziile Consiliului din iunie 2018, precum și faptul că a trasat calea către deschiderea negocierilor de aderare cu cele două țări;

(*) Această denumire nu aduce atingere pozițiilor privind statutul și este conformă cu RCSONU 1244 (1999), precum și cu Avizul CIJ privind Declarația de independență a Kosovoului.

9. regretă că alegerile locale din iunie 2019 din Albania au fost marcate de boicotul opoziției și de prezența scăzută la vot și reafirmă că procesul de extindere este bazat pe merite și depinde de respectarea principiilor democrației și a celorlalte criterii de la Copenhaga;

10. își exprimă profunda îngrijorare cu privire la faptul că deciziile ulterioare ale Consiliului privind Albania și Macedonia de Nord au fost inițial amânate din iunie în octombrie 2019 și este profund dezamăgit de decizia Consiliului European din octombrie 2019 de a amâna chiar și mai mult deschiderea negocierilor de aderare la UE cu Albania și Macedonia de Nord, țări care au demonstrat continuitatea angajamentului lor de a urma calea europeană; de asemenea, regretă că decizia nu s-a întemeiat pe o evaluare individuală a progreselor din fiecare țară candidată și avertizează că absența unui semnal pozitiv în direcția celor două state candidate poate avea consecințe negative și la nivel local și regional; totodată, recomandă Consiliului ca această chestiune să fie soluționată înainte de summitul UE-Balcanii de Vest de la Zagreb, din mai 2020;

11. sprijină pe deplin Rezoluția Parlamentului European din 24 octombrie 2019 ⁽¹⁾ privind deschiderea negocierilor de aderare cu Macedonia de Nord și Albania și îndeamnă cu fermitate Consiliul să țină seama de faptul că o strategie credibilă de extindere a UE trebuie să consolideze motivația și să fructifice rezultatele obținute, convenite anterior de toate părțile, precum și să ofere o perspectivă fermă și credibilă pentru toate țările vizate;

12. este preocupat de faptul că lipsa progreselor în ceea ce privește extinderea poate afecta în mod direct și securitatea și bunăstarea UE, deoarece riscă să determine treptat toate țările din Balcanii de Vest să se apropie de părți terțe care încearcă deja să își sporească influența în regiune – inclusiv de Rusia și de China, dar nu numai de ele;

13. ia act cu preocupare de faptul că Serbia și Muntenegru trebuie în continuare să acționeze cu mai multă hotărâre în domenii esențiale, îndeosebi în ceea ce privește depolarizarea scenei politice, inclusiv la nivel local;

14. îndeamnă toți actorii politici și toate nivelurile de guvernare din Serbia, Muntenegru și Bosnia și Herțegovina să colaboreze îndeaproape în parteneriat în vederea implementării recomandărilor OSCE/ODIHR privind îmbunătățirea cadrului pentru alegerile locale și să se implice în crearea unui mediu politic local transparent și favorabil incluziunii, bazat pe dezbateri între partide și excluzând presiunile politice și intimidarea oponenților politici;

15. invită Comisia Europeană să abordeze, în cadrul negocierilor de aderare cu Serbia, acuzațiile de intimidare a membrilor partidelor de opoziție care ocupă funcții în urma unor alegeri democratice, îndeosebi în orașele Paraćin, Šabac și Čajetina;

16. ia notă de faptul că Bosnia și Herțegovina nu îndeplinește încă într-o măsură suficientă criteriile de la Copenhaga și este de acord că negocierile de aderare ar trebui deschise în momentul în care această țară atinge un nivel suficient de conformitate;

17. își reafirmă profunda preocupare și consternare cu privire la faptul că Mostar rămâne unitatea administrativă din Bosnia și Herțegovina în care nu au fost organizate alegeri pentru consiliul local din 2008 și până în prezent;

18. având în vedere candidatura Bosniei și Herțegovinei pentru aderarea la UE, solicită îndeosebi liderilor politici locali din Mostar și din cadrul Federației Bosniei și Herțegovinei să pună capăt acestei încălcări fără precedent a principiilor consacrate la articolul 3 din Carta europeană a autonomiei locale, care este obligatorie pentru toate statele membre ale Consiliului European, inclusiv pentru Bosnia și Herțegovina;

19. subliniază faptul că nesoluționarea impasului electoral în Mostar împiedică în mod efectiv aderarea Bosniei și Herțegovinei la UE, întrucât această situație, după aderare, ar încălca articolul 40 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, privând cetățenii UE care locuiesc în țară de dreptul de a vota și de a candida la alegerile municipale;

20. reamintește că, în iulie 2018, Comisia Europeană a confirmat îndeplinirea de către Kosovo a tuturor criteriilor de referință privind liberalizarea vizelor, așa cum au fost aprobate de către Consiliu;

⁽¹⁾ Rezoluția PE 2019/2883(RSP).

21. salută sprijinul Parlamentului European pentru propunerea Comisiei Europene privind liberalizarea vizelor pentru titularii de pașapoarte eliberate de Kosovo, exprimat în septembrie 2018 și în martie 2019 și reiterat, în cadrul noului mandat, de Comisia pentru libertăți civile, în septembrie 2019;

22. invită Consiliul să abordeze urgent situația liberalizării vizelor cu Kosovo, care rămâne singura țară din Balcanii de Vest ai cărei cetățeni au în continuare nevoie de viză pentru a călători în țările UE;

23. ia notă cu regret de faptul că Turcia a înregistrat o deteriorare continuă și categorică a drepturilor fundamentale ale omului, regresând grav în domeniile statului de drept și drepturilor fundamentale; de asemenea, regretă slăbirea sistemelor eficiente de control și echilibru în cadrul sistemului politic, ca urmare a intrării în vigoare a modificărilor constituției;

24. ia act de Concluziile Consiliului Afaceri Generale din iunie 2018, în care se afirmă că negocierile de aderare cu Turcia au ajuns practic într-un punct mort, că nu mai poate fi luată în considerare deschiderea sau închiderea altor capitole și că nu se prevede continuarea lucrărilor în vederea modernizării uniunii vamale UE-Turcia; regretă că Turcia refuză în continuare să se conformeze prevederilor protocolului adițional la Acordul de asociere cu UE și să recunoască Republica Cipru; reiterează, de asemenea, în acest context, preocupările și recomandările sale anterioare cu privire la Cipru, exprimate în detaliu în avizul său privind pachetul privind extinderea 2018; de asemenea, constată cu regret că, în pofida îndemnurilor repetate ale Uniunii Europene adresate Turciei prin care îi solicită să pună capăt activităților sale ilegale din estul Mediteranei, Turcia își continuă operațiunile de foraj în apele teritoriale ale Ciprului, și își reafirmă deplina solidaritate cu Cipru în ceea ce privește recunoașterea sa internațională, suveranitatea și drepturile sale, în conformitate cu dreptul internațional;

25. reamintește importanța statutului districtului Varosha, astfel cum este prevăzut în rezoluțiile anterioare ale Consiliului de Securitate al ONU, inclusiv în Rezoluția 550 (1984) și în Rezoluția 789 (1992), și reiterează că nu ar trebui întreprinse acțiuni neconforme cu rezoluțiile respective;

26. este deosebit de preocupat de legalitatea și integritatea procesului electoral din Turcia, în special de decizia din 2019 a Consiliului electoral suprem al Turciei de a relua alegerile locale din Istanbul, precum și de decizia autorităților turce de a înlocui primarii aleși în mod democratic în zonele metropolitane Diyarbakır, Mardin și Van cu guvernatori de provincie, numiți ca primari metropolitani interimari, și condamnă ferm continuarea actelor de represiune împotriva membrilor și funcționarilor consiliilor locale, acte care sunt incompatibile cu spiritul și principiile Cartei europene a autonomiei locale;

27. recunoaște că Turcia rămâne un partener-cheie al UE în domeniul migrației și refugiaților, și își reiterează convingerea că un procent din fondurile alocate de UE ar trebui rezervat autorităților locale și regionale implicate direct în gestionarea fluxurilor migratorii de persoane strămutate și de refugiați; Acordul de readmisie UE-Turcia ar trebui pus efectiv și pe deplin în aplicare în raport cu toate statele membre, menționându-se totodată că cooperarea cu toate statele membre în domeniul justiției și al afacerilor interne rămâne un element esențial;

28. invită autoritățile locale și regionale din UE să consolideze în continuare cooperarea cu autoritățile omoloage din țările candidate și potențial candidate, să le însoțească pe calea către o integrare europeană aprofundată, consolidând capacitățile lor instituționale și administrative la nivel regional și local, precum și capacitățile lor de promovare și de respectare a valorilor și principiilor europene;

29. reamintește, în această privință, rolul de neînlocuit al asociațiilor naționale ale autorităților locale și regionale, precum și rolul Rețelei asociațiilor autorităților locale din Europa de Sud-Est (NALAS), care pot sprijini autoritățile locale și regionale în implementarea reformelor administrației publice, precum și în consolidarea capacităților lor de a îmbunătăți exercitarea competențelor și furnizarea de servicii publice locale;

Rolul autorităților locale și regionale în procesul de extindere

30. subliniază că principiile europene ale subsidiarității, proporționalității și guvernanței pe mai multe niveluri ar trebui să se aplice în egală măsură procesului de extindere a Uniunii Europene;

31. precizează că, pentru a se asigura un proces de extindere favorabil incluziunii și durabil, participarea autorităților subnaționale este esențială. Succesul extinderii UE către Balcanii de Vest va depinde de continuarea sprijinului acordat de cetățeni și de implicarea autorităților locale și regionale, care să genereze impactul durabil dorit la nivel local, în cadrul unui parteneriat comun între autoritățile locale, regionale și centrale, precum și cu Uniunea Europeană;

32. reamintește că peste 60 % din *acquis*-ul UE este implementat la nivel local, în timp ce – în baza actualului Cadru financiar multianual – aproape o treime din bugetul total al UE este alocat politicii de coeziune și destinat tuturor regiunilor și orașelor din Uniunea Europeană;

33. subliniază că autoritățile locale și regionale au un rol important în procesul de extindere, nu numai în ceea ce privește criteriile politice, ci și ca factori determinanți ai creșterii economice și ai dezvoltării durabile pe teritoriul circumscripției și ca furnizori de servicii publice de calitate pentru cetățeni;

34. în acest context, afirmă că un element esențial este capacitatea autorităților subnaționale în direcția îndeplinirii acestui rol, în vederea implementării durabile a strategiei UE de extindere pentru Balcanii de Vest, și pentru succesul integrării europene, pe viitor;

35. salută recunoașterea de către Comisia Europeană a necesității de a lua în considerare rolul autorităților locale și regionale și de a găsi echilibrul adecvat între autoritățile centrale, regionale și locale, în măsură să sprijine în mod optim implementarea reformelor și furnizarea serviciilor pentru cetățeni;

36. reamintește regretul său cu privire la lipsa unor propuneri specifice de politici privind autoritățile locale și regionale, exprimat în avizul său referitor la Pachetul privind extinderea 2018;

37. invită Comisia Europeană să propună politici, mijloace și instrumente concrete de implicare a autorităților locale și regionale din Balcanii de Vest pentru a consolida rolul lor ca sfera de guvernare cea mai apropiată de cetățeni;

38. invită Comisia Europeană să elaboreze un instrument practic de sprijinire a consolidării eficiente a capacităților autorităților locale și regionale din Balcanii de Vest, în vederea armonizării politicilor lor publice locale și regionale cu *acquis*-ul prin intermediul unor acțiuni specifice de formare, al învățării inter pares și al schimbului de bune practici în întreaga regiune, dar și cu omologii lor din UE, după modelul Instrumentului pentru administrație locală, al Programului regional de formare sau al programului Erasmus pentru reprezentanții locali și regionali;

39. îndeamnă încă o dată Comisia să extindă inițiativa „Sprijin pentru îmbunătățirea guvernării și a gestionării” (SIGMA) la nivelurile subnaționale ale administrației din țările candidate și potențial candidate, pentru a defini modele descentralizate ale reformelor administrației publice și pentru a sprijini îmbunătățirea guvernării locale și a gestionării publice locale, în vederea aplicării *acquis*-ului;

40. solicită încă o dată Comisiei Europene să instituie metode operaționale *ad-hoc*, care să permită utilizarea mecanismelor TAIEX și programelor de înfrățire pentru cooperarea dintre autoritățile locale și regionale din statele membre și cele din țările candidate și potențial candidate;

41. anunță că este pregătit să colaboreze îndeaproape cu noua Comisie Europeană și îndeosebi cu comisarul pentru vecinătate și extindere, cu privire la implementarea și utilizarea practică a acestor instrumente la nivelurile locale și regionale;

Statul de drept și drepturile fundamentale

42. reiterează faptul că respectarea criteriilor de la Copenhaga trebuie să rămână un factor-cheie pentru evaluarea gradului de pregătire al țărilor candidate pentru a deveni state membre ale UE și sprijină pe deplin principiile unei condiționalități echitabile și riguroase și principiul „abordării cu prioritate a elementelor fundamentale”;

43. ia notă cu mare îngrijorare de faptul că funcționarea adecvată a instituțiilor democratice și progresul credibil în domeniul statului de drept rămân în continuare mari provocări în majoritatea țărilor candidate și potențial candidate;

44. în acest context, este preocupat în egală măsură de mediul tot mai ostil față de societatea civilă din țările vizate, precum și de evoluțiile negative în domeniul libertății de exprimare și al independenței mass-media;

45. subliniază că autoritățile locale și regionale, ca urmare a apropierii lor de cetățeni, au un rol esențial în promovarea și respectarea valorilor europene și că ele se află în prima linie în ceea ce privește abordarea rasismului și a discursului urii, protejând grupurile vulnerabile și minoritățile și stimulând coeziunea socială;

46. este profund convins că, după cum a subliniat Comisia Europeană, autoritățile locale și regionale pot juca un rol mai important în configurarea scenei politice locale și a spațiului politic public și că își pot asuma partea de responsabilitate ce le revine în ceea ce privește abordarea unora dintre deficiențele din domeniile statului de drept și drepturilor fundamentale;
47. solicită autorităților locale și regionale din țările candidate și potențial candidate să își intensifice eforturile pentru a asigura rezultate concrete în ceea ce privește:
- 47.1. crearea unui mediu pozitiv și favorabil funcționării societății civile la nivel local și includerii organizațiilor societății civile în procesul participativ local de elaborare a politicilor,
- 47.2. combaterea discriminării de orice fel, indiferent de motivele pe care se bazează, în spiritul Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, în special a discriminării împotriva persoanelor cu handicap, grupurilor vulnerabile și minorităților etnice, îndeosebi împotriva minorității rome;
- 47.3. lupta împotriva excluziunii, marginalizării și discriminării persoanelor lesbiene, homosexuale, bisexuale, transgen și intersexuale, precum și combaterea discursului urii și a violenței împotriva acestor grupuri,
- 47.4. îmbunătățirea reprezentării femeilor în toate sferele guvernantei publice locale și regionale și, în general, asigurarea egalității de gen, precum și prevenirea și abordarea discriminării femeilor și a oricărei forme de violență împotriva acestora;
48. invită Comisia Europeană să recunoască rolul autorităților locale și regionale în abordarea unor aspecte fundamentale la nivel local, să faciliteze consolidarea capacităților și a competențelor lor în domeniile statului de drept și drepturilor fundamentale și să le sprijine prin furnizarea de mijloace și instrumente concrete pentru îndeplinirea acestui rol;

Rolul autorităților locale și regionale în cadrul Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă

49. reamintește avizul său recent privind obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD) ca bază pentru strategia UE pe termen lung pentru o Europă durabilă până în 2030, care subliniază că, pentru a fi realizate, 65 % dintre cele 169 de obiective ale celor 17 ODD-uri necesită angajamentul ferm al regiunilor și orașelor în implementarea ODD-urilor;
50. reamintește că obiectivul de a nu lăsa pe nimeni în urmă impune ca toate nivelurile de guvernare să asigure o integrare pe mai multe dimensiuni și să conceapă politici coerente de sprijin reciproc, care să țină cont de situația locală;
51. reamintește, de asemenea, că autoritățile locale și regionale dețin un rol esențial în atingerea obiectivelor stabilite în Acordul de la Paris privind schimbările climatice al ONU și că acțiunile climatice de la nivel local au o importanță crucială pentru atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea, precum și pentru crearea la nivel local a unor oportunități de investiții durabile și de creștere economică sustenabilă;
52. este, prin urmare, convins că Convenția primarilor pentru climă și energie, ca mișcare ascendentă, ar putea constitui forța motrice care să impulsioneze orașele și alte unități administrative din țările din Balcanii de Vest să contribuie la îndeplinirea Acordului de la Paris, a Agendei 2030 și a ODD-urilor, prin localizarea lor;
53. îndeamnă Comisia Europeană să includă mai eficient țările din Balcanii de Vest și, în special, autoritățile lor locale și regionale, în dezvoltarea viitoare a Convenției primarilor pentru climă și energie și a inițiativelor naționale și regionale corespunzătoare, prin care se iau angajamente la nivel local și regional, și să valorifice mai bine potențialul asociațiilor naționale ale autorităților locale și regionale și al Rețelei asociațiilor autorităților locale din Europa de Sud-Est (NALAS) pentru a facilita definirea și implementarea acțiunilor climatice locale și a planurilor privind eficiența energetică, a planurilor de mobilitate urbană durabilă și a altor instrumente de politică, locale și regionale, cu scopul îndeplinirii obiectivelor Agendei 2030.

Bruxelles, 12 februarie 2020.

Președintele
Comitetului European al Regiunilor
Apostolos TZITZIKOSTAS
